

Ένας στους δύο σπουδαστές εγκαταλείπει τις ΑΕΝ (10.09.2019)

Του Λάμπρου Καραγεώργου, lkar@naftemporiki.gr

Αποκαλυπτικά είναι τα στοιχεία για την πραγματική δυναμικότητα των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) και τον αριθμό των αποφοιτησάντων από αυτές που φέρνει στη δημοσιότητα η «N». Σύμφωνα με τα στοιχεία που προέρχονται από το ίδιο το υπουργείο Ναυτιλίας, κατά τη διάρκεια πέντε διδακτικών ετών (από το εκπαιδευτικό έτος 2010-2011 μέχρι και το 2014-2015) εισήλθαν στις ΑΕΝ συνολικά 7.309 σπουδαστές και αποφοίτησαν μόλις 3.750 σπουδαστές (ποσοστό 51,3%). Ειδικότερα το εκπαιδευτικό έτος 2010-2011 εισήλθαν σε όλες τις ΑΕΝ συνολικά 1.134 σπουδαστές. Τέσσερα χρόνια αργότερα, από τη «σειρά» αυτή αποφοίτησαν 664 σπουδαστές, δηλαδή ποσοστό 58,55%.

Ανάλογη είναι η εικόνα και τις επόμενες χρονιές, καθώς στο επόμενο εκπαιδευτικό έτος 2011-2012 εισήλθαν στις σχολές 1.544 σπουδαστές και αποφοίτησαν από το έτος αυτό μετά από τέσσερα χρόνια 878 σπουδαστές (ποσοστό 56,86%) Επίσης το εκπαιδευτικό έτος 2014-2015 εισήλθαν στις σχολές 1.693 σπουδαστές και αποφοίτησαν 652 σπουδαστές (ποσοστό 38,51%) Το φαινόμενο αυτό προβληματίζει πάντοτε τη ναυτιλιακή κοινότητα, καθώς δημιουργεί ένα έλλειμμα Ελλήνων αξιωματικών. Όπως σημειώνουν οι Έλληνες πλοιοκτήτες, ο μικρός αριθμός αποφοίτων από τις ΑΕΝ είναι και ο λόγος που δεν βρίσκουν εύκολα αξιωματικούς από την Ελλάδα για τα πλοία τους και γι' αυτό πολλοί αποφεύγουν την ελληνική σημαία.

ΑΕΝ	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	ΣΥΝ.
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	190	270	254	197	240	181	135	135	171	1.773
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	185	291	189	196	215	159	196	205	175	1.811
ΗΠΕΙΡΟΥ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	128	147	129	207	156	133	137	126	182	1.345
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	79	108	80	89	89	89	58	61	73	726
ΚΡΗΤΗΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	47	112	93	123	126	73	74	79	70	797
ΚΡΗΤΗΣ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	37	87	111	130	163	107	109	117	125	986
ΚΥΜΗΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	34	76	39	38	43	33	41	37	37	378
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	116	54	70	153	202	95	108	160	141	1.099
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	155	139	141	231	241	231	258	306	287	1.989
ΘΙΝΟΥΣΣΩΝ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	44	44	61	59	51	67	48	53	57	484
ΣΥΡΟΥ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	34	66	43	46	39	32	33	32	31	356
ΥΔΡΑΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	36	60	39	30	43	38	36	43	60	385
ΧΙΟΥ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	49	90	99	91	85	74	71	105	82	746
ΚΑΛΥΜΝΙΟΥ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ									67	67
ΣΥΝΟΛΟ	1.134	1.544	1.348	1.590	1.693	1.312	1.304	1.459	1.558	12.942
ΣΥΝΟΛΟ ΕΩΣ 2014-2015					7.309					

Κριτική για την εισαγωγή

Επίσης οι πλοιοκτήτες ασκούν κριτική στο ισχύον σύστημα εισαγωγής στις ΑΕΝ και γενικότερα πρόσβασης στο ναυτικό επάγγελμα, καθώς, όπως σημειώνουν, έτσι όπως λειτουργεί δεν ενθαρρύνει να βρουν διέξοδο στη θάλασσα τα παιδιά που έχουν πραγματική ανάγκη για εργασία σε ένα προσοδοφόρο επάγγελμα ή αγάπη για τη ναυτιλία, αφού αποκλειστικό κριτήριο εισαγωγής παραμένουν οι βαθμοί σε κάποια μαθήματα. Ο ελληνικός εφοπλισμός κάνει επίσης λόγο για ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, που εκτινάσσει σε μη ανταγωνιστικά επίπεδα τους μισθούς των ικανών Ελλήνων αξιωματικών. Βέβαια, ο αντίλογος από την πλευρά των αξιωματικών εμπορικού ναυτικού αναφέρει ότι η ποιότητα του Έλληνα ναυτικού είναι εγγύηση για τη χρηστή, ασφαλή και αποτελεσματική διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων των Ελλήνων εφοπλιστών, δηλαδή των πλοίων που είναι μεγάλης αξίας.

Σε κάθε περίπτωση, το Ναυτικό Επιμελητήριο είχε υπολογίσει παλαιότερα, αλλά το ίδιο ισχύει και τώρα, ότι για να έχουμε έναν πλοίαρχο και έναν πρώτο μηχανικό στο 90% του εμπορικού μας στόλου και να υπάρχει ένας αρχιπλοίαρχος και ένας αρχιμηχανικός στα γραφεία για κάθε τέσσερα πλοία θα πρέπει να εισάγονται στις σχολές για να υπηρετήσουν τη ναυτιλία μας περίπου 2.000 υποψήφιοι ετησίως.

Ωστόσο, το έλλειμμα αξιωματικών δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο. Όπως σημειώνει στην ετήσια έκθεσή της, η Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών παρακολουθεί «με ανησυχία την αυξανόμενη ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης αξιωματικών διεθνώς, η οποία αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω τα προσεχή έτη. Για να μπορέσει η ναυτιλία να διατηρήσει την αναγκαία γνώση και τεχνογνωσία, είναι ζωτικής σημασίας η εξασφάλιση επαρκούς αριθμού καλά καταρτισμένων ναυτικών για τα πλοία στο μέλλον.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ΕΕΕ συμμετέχει ως μέλος της Ένωσης Ευρωπαϊκών Εφοπλιστικών Ενώσεων (ECSA) στον εν εξελίξει διάλογο με τον κοινωνικό της εταίρο, την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εργαζομένων στις Μεταφορές (ETF), με σκοπό την προσέλκυση των νεότερων γενεών στο ναυτικό επάγγελμα. Στο πλαίσιο αυτό, το 2019 ξεκίνησε η υλοποίηση του προγράμματος SkillSea.

Σπουδαστές που αποφοίτησαν (με εγγραφή τους τα κατωτέρω έτη σε οποιαδήποτε ΑΕΝ)

ΑΕΝ	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	ΣΥΝ.
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	136	190	179	113	110	728
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	121	207	139	117	63	647
ΗΠΕΙΡΟΥ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	70	75	53	66	53	317
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	15	13	17	25	15	85
ΚΡΗΤΗΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	23	46	41	45	46	201
ΚΡΗΤΗΣ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	17	43	59	60	37	216
ΚΥΜΗΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	34	34	26	32	29	155
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	57	31	19	60	68	235
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	81	96	85	98	61	421
ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	16	18	28	40	22	124
ΣΥΡΟΥ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	31	45	50	49	42	217
ΥΔΡΑΣ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	32	42	31	32	38	175
ΧΙΟΥ/ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	31	38	48	44	68	229
ΚΑΛΥΜΝΙΟΥ/ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ						0
ΣΥΝΟΛΟ	664	878	775	781	652	3.750

Το εν λόγω project είναι ένα τετραετές πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο υλοποιείται από ομάδα αποτελούμενη από τους ευρωπαϊκούς κοινωνικούς εταίρους στον τομέα της ναυτιλίας (ECSA και ETF), σχολές εμπορικού ναυτικού και λοιπούς ενδιαφερόμενους φορείς. Το SkillSea project έχει στόχο, μεταξύ άλλων, την προσαρμογή της ναυτικής εκπαίδευσης στις απαιτήσεις της ναυτιλίας, την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών φορέων, των αρμόδιων αρχών και της βιομηχανίας, και την πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών σε τεχνογνωσία. Η ΕΕΕ υποστηρίζει το πρόγραμμα SkillSea και συμμετέχει στο Advisory Board του project.

Επιπλέον η ΕΕΕ «χαιρετίζει την εκτεταμένη κύρωση της Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας (Maritime Labour Convention - MLC 2006), με τον αριθμό των κυρώσεων να ανέρχεται σε 93 μέχρι τον Ιούνιο του 2019, καθώς και την εκστρατεία της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (LO) με στόχο την επίτευξη του συμβολικού αριθμού 100 κυρώσεων εντός του 2019, που συμπίπτει με την 100ή επέτειο του ILO. Η MLC 2006 εξασφαλίζει αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και εργασίας για όλους τους ναυτικούς, καθώς και ίσους όρους ανταγωνισμού για τον ναυτιλιακό κλάδο. Αποτελεί ένα μοναδικό νομοθέτημα διεθνούς εφαρμογής, δεδομένου ότι υιοθετήθηκε με συμφωνία των κυβερνήσεων, των εκπροσώπων εργοδοτών και εργαζομένων και αντικατοπτρίζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τόσο του ναυτικού επαγγέλματος όσο και της διεθνούς ναυτιλίας».

Τέλος, να σημειωθεί ότι ο πρόεδρος της ΕΕΕ **Θεόδωρος Βενιάμης** δηλώνει με κάθε ευκαιρία ότι «προτεραιότητα της ΕΕΕ παραμένει και η αναζωπύρωση της ναυτοσύνης του λαού μας, προκειμένου να μη χάσουμε ως έθνος τη ναυτική μας ικανότητα και τεχνογνωσία. Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό είναι η αναβάθμιση της εικόνας του ναυτικού επαγγέλματος στην κοινωνία, η βελτίωση του συστήματος της ναυτικής εκπαίδευσης, αλλά και η προσέλκυση ικανών και κατάλληλα εκπαιδευμένων νέων στελεχών στα πλοία και στις εταιρείες. Για την επίτευξη των στόχων η ΕΕΕ έχει ένα ολιστικό πρόγραμμα δράσης, βασισμένο σε ρεαλιστικές προτάσεις, το οποίο είναι στη διάθεση της πολιτείας.

Στο πλαίσιο αυτό, καλείται και η ελληνική ναυτεργασία και οι εκπρόσωποί της να λάβουν υπόψη τους τον παγκοσμιοποιημένο χαρακτήρα της διεθνούς ναυτιλίας και των αρχών της ανταγωνιστικότητας που ισχύουν και για τη ναυτεργασία διεθνώς, ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και να δοθεί στους νέους της πατρίδας μας η επαγγελματική διέξοδος του ναυτικού επαγγέλματος».

Στο ερώτημα **γιατί οι σπουδαστές εγκαταλείπουν** στην πορεία των σπουδών τους τις ΑΕΝ, οι απαντήσεις που έχουν προκύψει από σχετικές έρευνες, μία εκ των οποίων ήταν του Ιδρύματος Ευγενίδου, αναφέρουν μεταξύ άλλων ότι:

- Κάποιοι σπουδαστές διαπιστώνουν ότι δεν τους ταιριάζει το συγκεκριμένο επάγγελμα.
- Επίσης, ένας αριθμός διαρρών αποδίδεται στο γεγονός ότι ορισμένοι σπουδαστές εγγράφονται στις σχολές μόνο για λόγους αναβολής.
- Ένα μέρος της παρατηρούμενης διαρροής οφείλεται στις γυναίκες-σπουδάστριες που αποχωρούν, καθώς θεωρούν ότι τελικά οι δυσκολίες είναι πολύ περισσότερες απ' ό τι ίσως αρχικά υπολόγιζαν.
- Επιπλέον ένα ποσοστό διαρροής μπορεί να αποδοθεί στις συνθήκες που βιώνουν οι σπουδαστές τόσο στις σχολές όσο και στη διάρκεια των ταξιδιών, καθώς οι ιδιομορφίες του ναυτικού επαγγέλματος είναι δεδομένες.